СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 201. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 29. серпня, 1928. VOL. XXXVI. No. 201. Jersey City, N. J., Wednesday, August 29, 1928. THREE CENTS.

МЕКСИКО ШУКАЄ ВИНОВНИКІВ УБИЙСТВА ОБРЕГОНА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПОМАГАЄ ШУКАТИ 6 МЕКСИКАНЦІВ

ВАШИНГТОН, 26. серпня. — На просьбу мексиканського уряду федеральний уряд Злучених Держав став шукати 6 Мексиканців, які мали бути учасниками замаху на генерала Обрегона та мали сховатися до Злучених Держав.

Мають вони перебувати тепер у Ню Йорку. Називаються вони: Йоахім Наваро Бекера, 34 роки; Мауель Трехо Моралес, 21 літ; Освальд Роблес Оча, 26; Хосе Хіменес, 35; Енріке Сепеда, 35; та Анісето Ортега. Вони мали стояти дуже близько Тораля, а Моралес мав навіть роздобути йому револьвер.

Федеральний уряд видав варанти на їх арештоване, бо після угоди між Злученими Державами та Мексиком замах на голову уряду другої держави не вважається за політичний злочин; значить, виновник замаху на президента Мексика не може домагатися від Злучених Держав права азилю.

З ПЕРЕДВИБОРЧОЇ ПОЛІТИКИ.

ОБА КАНДИДАТИ ПЛЯНУЮТЬ ШИРОКІ КАМПАНІЙНІ ПОДОРОЖІ.

ВАШИНГТОН, 26. серпня. — Гувер відбув зі своїм виборчим комітетом наради в справі широкої обїздки по східних стейтах. Дорадники Смита знова радили йому відбути довшу туру по західних і полудневих стейтах, упевняючи його, що особистий контакт з виборцями дасть йому стільки прихильників, як його виступ на параді в Сіґерті, в стейті Ню Джерзі, яку демократи вважають великим доспіхом.

Відомий фабрикант Ламонт Дю Понт виступив з публичною заявою за Гувером. У сій заяві говорить Дю Понт, що Смит показав себе відважним чоловіком своєю заявою в справі прогибіції, але все таки не прогибіція найважнійше питанне теперішної американської політики, а питанне добробуту.

Пані Николсон, президентка Краєвої Ліги Жінок Демократок, що стоять за прогибіцією, заявила, що полудневі стейти з виїмком Луизіяни стоять за кандидатурою Гувера.

Конвенція Федерації Праці нюйорського стейту, що збирається в Рочестері, має між инчими справами розглядати питане, чи не заявитися їй за кандидатурою Ал. Смита.

ХМАРОЛОМ У ГОРАХ КЕТСКИЛЗ

ТРОЄ ЛЮДИЙ ЗАГИНУЛО ПІДЧАС ВИЛИВУ.

ЕЛЕНВИЛ, Ню Йорк, 27. серпня. — Наслідком хмаролому вилляла ріка Рендавт та залляла цілу долину. Вилив був так наглий, що у водах загинуло богато худоби та всякого другого добра. Шкоду рахують на міліони.

У водах ріки загинуло троє людий. Двоє з них загинуло в авті, коли зібрані води захопили їх на дорозі.

РОЗБИШАКА ПРИЗНАВСЯ ДО ВБИЙСТВА ПОЛІСМЕНА.

НЮ ЙОРК, 27. серпня. — Минувшої суботи на Третій Евені та 41. Вул. напало трох розбишаків на одну крамницю. По скінченню рабунку вони мали перестрілку з полісменом, підчас котрої полісмен ранив тяжко одного з бандитів, а один бандит відтак убив того полісмена. Раненого бандита, котрий подав, що називається Гнат Коррадо, відставлено до шпиталя, а тіло полісмена, Джосефа Дерсі на імя, до погребника. Поліція сейчас почала пильні пошукування за учасниками нападу.

Того самого дня вечером арештовано італійського іміґранта Джорджа Болієрі. Здається, він підчас поліційного розсліду зізнав, що вбийником полісмена був Еверет Рейн, відомий між бандитами як Тексас Еді. Поліція розвела за ним свою сіть, але її пошукування покищо показалися безплодними. Доперва як поліція дізналася, що Еді дуже заінтересований в одній дівчині, Флоренції Бравн Соливан, вона знала, що найде його скоро. Коло хати дівчини поставлено детективів, і сі слідили за її кождим кроком. Учора вони прослідили її, як вона йшла до крамниці Блумингдейла на 59. Вулиці. Детективи ввійшли за дівчиною в крамницю, і тут в одній телефонічній будці вони побачили Рейна. З винятими револьверами вони підійшли до нього та приказали йому підняти руки в гору. Він послухав, признавши всякий опір неможливим.

На поліції він довго не опирався допитам, але признався до всего. Він заявив, що се він убив полісмена та показав, де поліція може найти його револьвер. Поліція там його й найшла.

Еді, який має 27 літ, розповів тепер про своє життя. Родився він на заході в стейті Арканзо. Змаленьку він умів обходитися з оружем. По своїм приїзді в Ню Йорк, він довший час працював в крамниці содової води. Рівночасно „заробляв собі з боку" грабунками. З часом „виробив собі практику" нападати й грабувати крамниці на Третій Евені.

Він розповів докладно, як се він убив полісмена, а коли поліція взяла його на місце проступку, він повторив перед поліцією й публикою, якої поліція не вспіла здержати, як се сталося.

ЯРМАРОК У НИЖНІМ НОВГОРОДІ.

МОСКВА, 26. серпня. — Від століть відбувається в Нижнім Новгороді в місяцю серпні великий ярмарок. Футра, риж, бавовна, вовна, сушені овочі, машини, трактори, шкіряні товари і т. п. — це товари, що їх тут нагромаджують. Досі привезено 6,000 тон товарів.

ШОФЕР ВІД САМОХОДУ ХОЧЕ БУТИ КОРОЛЕМ.

У Берліні їздить собі автом шофер Александер Котроманіц і возить людей та пакунки. Аж нарешті знудилося йому кермувати автом і розбивати ліхтарні; він захотів кермувати державою і стати королем. І то хорватським. Він зачув про ті події, які тепер сталися в Югославії, і про те, що Хорвати хотілиби відлучитися від Сербів тай утворити собі самостійну державу. Отже розголосив по світу, що він є останнім з роду хорватської династії Котроманіців, отже мавби тепер стати хорватським королем. Він розказує, що його прадід утік колись перед Турками до Росії і там жила вже ціла родина. Сам він уродився на Україні, служив у царській армії, втік по революції, а коли прогайнував свої брилянти, став шофером. Та біда, що загубив своюю метрику. Але ми думаємо, що хочби й мав яку метрику, то ще не стане королем, бо то не так легко. В кождім разі тепер зробився він славним шофером і добре заробляє, так, що готов стати королем шоферів.

ВИСОТА РІЖНИХ ПЕНСІЙ.

Англійський президент міністрів бере річно 5,000 фунтів стерлінгів, цебто 25 тисяч долярів. Тільки саме бере предсідник англійського парляменту (палати громад). Англійський парлямент вважає однак, що ці платні є за малі і хоче їх в найближчім часі подвоїти. Німецький міністер бере річно тільки 2,000 фунтів стерлінгів. Директори великих промислових підприємств беруть значно більше. В Німеччині й Англії деякі з них беруть по 100 тисяч долярів річно.. Деякі славні кінові артистки (що грають до кінового фільму) беруть навіть по 30 тисяч долярів місячно. Деякі тренери перегонових коней беруть 25 до 30 тисяч долярів річно. Так наприклад головний тренер (той, що тресує перегонових коней) стайні барона Ротшільда в Парижі бере річно 30 тисяч долярів.

ПОЖЕЖА.

В Кольбушовій занялася саджа в комині одного жидівського дому. Огонь перекинувся на сусідні доми. Згоріло 17 жидівських домів.

В ОБИЙМАХ КИНУЛИСЬ ПІД ПОТЯГ

Під потяг Варшава—Дублін кинулися студент університету Б. Шенберґ і його любка, також студентка Ґ. Боґель, обнявшись разом. Згинули на місці.

АНГЛІЙСЬКИЙ „ПАЦИФІЗМ".

Ескадра англійських літаків обкидала бомбами пограничні місцевости держави Еомен в Африці. Стоїть це в звязку з зірванням переговорів між Еомен і Англією. Населення в паніці покидає оселі й утікає в гори, однак і туди дійдуть „мирні" англійські військові експедиції.

ЧОТИРИ ЖЕРТВИ ЗАБОБОНУ.

В сельці Реджіо Калебріо в Італії один з селян попав у релігійний шал. Вмовив у себе, що він зачарований і мусить вигнати злого духа. В тій ціли вбив свою жінку, сестру й тестів. Вбивника віддано до дому божевільних.

РЕКОРДИ.

„Красная Ґазета" пише: Арештували членицю комісії, що боролося зі зігнанням плоду, — товаришку Осіс, яка сама робила інтереси на зігнанню плоду.

За 6 місяців було у 1928 р. в Німеччині 36 залізничих катастроф. І це в країні великого технічного розвитку!

Один з американських коноводів хотів купити коня „Фельстід", що дістав цього року нагороду на анґ. перегонах „Дербі" за півтора міліона зол. Власник відмовився.

За минулий рік число розводів в Америці зросло на 5 проц. більше в порівнанні з попереднім. Пересічно один розвід припадає на 6 подруж.

З Парижа вибрався до Берліна мясник Роберт Арто на візочку, який тягнуть дві... собачки. Так він хоче побити рекорд берлінського візника „залізного Ґустава", що вибрався у Париж однокінним фякром. Чому Арто як мясник не запряг коров?

У пливацьких славянських змаганнях, що відбулися у Празі, перше місце заняла Чехословаччина (277 пунктів) друге Югославія (148), третє Польща (124). Коли Українці та Росіяни не брали участи в цих змаганнях, то третє і четверте місце належить до Югославян і Болгарів.

РІЖНІ ВІСТИ.

На Данськім морі, біля острову Моен, пішов підчас купелі під воду один чоловік, що був там з пів години; коли його витягнули, він ожив і сказав, що час під водою видався йому, мов чудовий сон.

„Цісарева" Зита має вживати ріжних своїх впливів на останки королівських дворів, щоби Мадярщині дозволили вибрати її сина Оттона королем.

В околицях Парижа найшли трупа ограбленої з дороцінностей бельґійської співачки Бреліє.

ДВА ГОЛІ ТРУПИ В ЗБІЖЖУ.

Біля села Шимонів у варшавськім повіті селяне найшли в збіжжу два голі окрівавлені трупи мужчин. Переведене слідство ствердило, що були це два торговці безрог, яких досі невикриті бандити вбили й ограбували у них 10 тисяч золотих.

МАТИ Й ДОНЬКА СПІЛЬНИЧКИ В ОГИДНІМ ЗЛОЧИНІ.

В Янові біля Кельців селянка Антоніна Телер замордувала при співучасті доньки Казимира свого мужа, Йосифа Телера. Причини цього злочину не відомі.

ДЕ ПРОПАДАЛИ ЛИСТИ.

Коли неодин із мешканців Львова гнівався на своїх знайомих, чому нічого не пишуть, від нині знатиме, яка цьому причина. Почтовий урядовець Ян Марціняк украв собі автоматичну торбу, при помочі якої міг витягати з почтових скриньок листи і здирати з них марки. Листи палив, бо не хотів наражувати адресатів на кару почтової доплати.

БАНДИТИ.

У селі Солинець, у ліському повіті, нова шайка бандитів пронюхала свіжо прислані доляри до селянина Василя Лаврика і напала на нього в ночі у хаті з рушницями. Дарма, що селянин не зрадив сховища, бандити найшли 180 дол. і 70 зол. і втікли.

З львівської вязниці випустила амнестія також бандита Брося. Але він не міг тішитися волею, заки не вирівняє своїх старих порахунків. Тому пробував пробити ножем свого товариша, що винен теперішній його вязниці.

В Обидові, повіт Камінка Струм., найшли в ґущавині вбитого гаєвого Іллю Сематюка, який упав імовірно жертвою своєї боротьби із бандитами, що гуляли в околиці.

„ПОСЕРЕДНИК" ПОСАД.

К. Клянц, лісничий, зголосив у львівській поліції, що підчас його побуту в Радехові незнаний осібняк запропонував йому посаду лісничого. По короткій розмові удався з ним до ліса, де цей, під погрозою вжиття оружжа, відобрав від нього пакунок, в котрім находився мужеський одяг вартости 100 зол. Після цього цей „добродій" скрився в лісі.

ЩЕ ПРО ДУШОГУБЦЯ ОТАМАНА ПЕТЛЮРИ.

Душогубець отамана Петлюри Шварцбарт, який довгий час ховався перед світлом дня, виринув тепер знову на овиді. Палестинське товариство „Зехутсну" одержало від жидівського „героя" уповажнення підняти кроки в ціли позискання для нього візи на вїзд до Палестини. Згадане товариство почало вже заходи в тому напрямі.

БІЛЬШЕ ЗЕМЛІ ДЛЯ ЖИДІВ НА УКРАЇНІ.

Телеграма з Москви з 15. серпня говорить: В додатку до землі, відложеної на жидівську кольонізацію, президія Всеросійського Виконавчого Комітету призначила дальших 109,000 ґектарів землі (приблизно 272,500 акрів) на Кримі для 15,000 жидівських родин. До рішення спонукав президію успіх жидівських кольоній, зорганізованих недавними роками.

ПЕРШИЙ ШТРЕЗЕМАН ПІДПИСУЄ ДОГОВІР ПРОТИ ВІЙНИ

ПО НІМ СЛІДУЄ КЕЛОҐ. ШТРЕЗЕМАНА ВИТАЮТЬ ОВАЦІЙНО. БРІЯН ПІДНОСИТЬ ЙОГО ЗАСЛУГИ, ЗГАДУЮЧИ ЗА ВИЛСОНА, БАТЬКА ЛІҐИ НАЦІЙ.

ПАРИЖ, 27. серпня. — З будинку французького міністерства закордонних справ повівала хоругов німецької республики враз з прапорами других держав. Повівав навіть і червоний совітський прапор зі своїми знаменами: серпом і молотом. Все те ради того свята, що в той день підписувано договір проти війни.

Ціла церемонія з підписом тревала всего 20 мінут, решту забрало читанне промови Бріяна, французького міністра закордонних справ. Публики було всего одна тисячка. Для більшого числа не було місця. Американці дістали всего 75 місць.

Всі представники, що підписували договір, були вбрані по бизнесовому і цілий договір враз з церемонією мав характер бизнесовий.

Після азбуки до підпису прийшов перший Штреземан, бо Німеччина по французьки зветься Аллемань. Другим був секретар стейту Келоґ. Він підписував від імени „Америки", бо в той спосіб скорочено офіціяльну назву Злучених Держав Америки. Інакше був би Келоґ підписував аж при кінці. Пишуть, що Келоґ був так зворушений, що мав аж сльози в очах. Штреземана витали дуже сердечно.

Цілий Париж пристосувався до хвилі і прибрав святочний характер. З многих будинків повівали прапори ріжних барв.

ШТРЕЗЕМАН СТРІНУВСЯ З ПОАНКАРЕ.

АЛЕ НІЧОГО НЕ ВИТОРҐУВАВ В СПРАВІ ЕВАКУАЦІЇ НАДРЕНІЇ. НІМЦІ СТУРБОВАНІ.

ПАРИЖ, 27. серпня. — Хоч як сердечно витали Штреземана в Парижі, то всеж таки сумом повита німецька амбасада, бо з розмови Штреземана з Поанкаре нічого не вийшло. Від 1870 року це була перша того рода розмова між премієром Франції, а міністром закордонних справ Німеччини. Тревала вона 1 годину і 20 мінут. Ведено її при помочи перекладчика. Ніхто не знає ходу розмови. Але це знати, що Німеччина не може надіятися на стягнення французьких військ з Надренії без відповідної економічної рекомпензати.

В РИМІ ПИШУТЬ ПРО МИР З САРКАЗМОМ.

КАЖУТЬ, ЩО КЕЛОҐ ПРИБУВ НА ТОРГОВЕЛЬНІМ КОРАБЛІ ЯК ЗВИЧАЙНИЙ ПОДОРОЖНИЙ, АЛЕ ВІДІЗДЖАЄ НА ВОЄННІМ.

РИМ, 27. серпня. — Альфредо Сіньоретті, париський італійський кореспондент описує підписане договору проти війни з іронією і сарказмом. Він каже, що чутливі европейські дипльомати добре знають, що з того договору нічого не вийде. Але не кажуть це Америці тільки тому, що знають, що вона багата і сильна країна, яка могла би мститися на тій країні, яка відважилася би сказати їй правду.

Він каже далі, як може Келоґ говорити про мир, як може він простягати приязку руку Китаеви і Єґиптови, коли в той сам час посилає військо і гармати до Нікараґви і Панами. А як Келоґ розуміє своє мирове предложенне, пізнати і по тім символічнім акті, що приїхав сюди на звичайнім кораблі як звичайний пасажир, а відізджає вже на воєннім кораблі.

3,000,000 ЛЮДЕЙ ПІД ОРУЖЄМ.

АЛІЯНТИ ТЕПЕР СИЛЬНІШІ ЯК В 1913 РОЦІ.

ПАРИЖ, 27. серпня. — В часі, коли в Парижі підписують договір проти війни, всі держави, що боролися проти центральних держав і їх побідили та розоружили, сегодня сильніші як в 1913 році. Одна тільки Росія і Сербія слабщі. Перше місце щодо військової сили на суші займає Франція.

ЕВРОПЕІЗАЦІЯ АФҐАНІСТАНУ.

КОРОЛЬ КАЖЕ ГОЛИТИ БОРОДИ І НОСИТИ ЕВРОПЕЙСЬКІ ОДЯГИ, АЛЕ НА РАЗІ ТІЛЬКИ ПОСЛАМ В ПАРЛЯМЕНТІ. ЖІНКИ МОЖУТЬ ХОДИТИ БЕЗ СЕРПАНКІВ.

ЛОНДОН, 27. серпня. — Афґаністанський монарх, вернувши з поїздки по Европі, взявся модернізувати Афґаністан. В першу чергу парлямент і своїх дорадників. Для всіх 700 послів наказав шити нові одяги, европейського крою. Заборонив їм носити турбани та наказав голити бороди. По скінченню парляментарної сесії можуть посли вертати до своїх домів в старім убраню. Посли мусять сидіти на кріслах, а не на підлозі і їсти при помочі ложок, вилок і ножів.

Знова жінка монарха береться визволяти афґаністанські жінки. Сама вона ходить без серпанка і їздить автомобілем.

КРИТИКУЮТЬ ІМІҐРАЦІЙНІ ЗАКОНИ.

СВІТ ПОВИНЕН БУТИ ОТВОРЕНИМ ДЛЯ ВСІХ ЛЮДЕЙ.

БЕРЛІН, 27. серпня. — На нарадах Міжпарляментарної Юнії критиковано іміґраційні обмеження, що їх видають деякі краї. Не говорено вправді про Злучені Держави, але всі знали, що критика відноситься головно до Америки. Казали, що ціла куля земська є спільною власністю людства і люде не повинні робити ніяких перешкод тим, що шукають місця на осідок.

ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ: МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

Стоїмо, можна сказати, на передодні вересневої кампанії за Сиротинцем-Захистом У. Н. Союза. Ми нарочно проголосили тепер спис громад, скільки яка зложила досі жертв на ту так важну ціль. Ми оголосили рівнож і ті відділи, які мимо всіх заклинів, статтей, голосів, просьб і численних письменних урґенсів на протязі цілих трох років не зложили досі ні одного цента на Сиротинець-Захист. На їх адресу попало може деяке гірке слово, та кинене воно не із злоби, а з доброго серця, з відданости тій великій справі, задля якої себе спільно бичуємо.

Самі громади можуть тепер найкраще зорієнтуватися і пізнати, чи сповнили вони досі свій обовязок супроти Сиротинця-Захисту, чи ні. Хайже тепер судять по своїй совісти, чи сповнили свій обовязок, а заразом хай мають на оці, що Сиротинець-Захист може бути побудований тільки нашими власними силами, тільки нашою власною жертвенністю. І хай-же тепер, коли надходить місяць вересень, присвятять той місяць холодній розвазі над Сиротинцем-Захистом. Хай наше старше покоління, ті наші каменярі, що через десятки літ будували оту величну будівлю, що зветься У. Н. Союзом, подумають ще над тим, що взялися вони на старости літ доконати ще одного великанського діла, а тим ділом є Сиротинець-Захист У. Н. Союза. І хай-же подумають над тим, що їм треба витримати у їхнім замірі, бо цей замір, коли буде переведений в життя, дає нову трівку життєву основу нашій організації, новий розмах, нову притягаючу силу. А такої чим далі, тим більше буде вона потребувати. Бо був час, коли наші сердечні іміґранти вписувалися до своєї організації з чистої любови до свого рідного, до тої землі, з якої вони вийшли. Але нове покоління буде вже більш глядіти виключно на користі. А Сиротинець-Захист буде саме для У. Н. Союза тою новою користю, тим магнесом, що притягатиме чимраз більше нового елементу, без якого очевидно дальший нормальний розвій нашої організації був би неможливий. Тому, коли хочемо глядіти в будучність У. Н. Союза і в національне майбутнє нашої іміґрації, мусимо взятися до справи Сиротинця-Захисту дещо серіознійше і з більшим розмахом. Бо легковажити її не можна. Це життєва справа може навіть не так У. Н. Союза, як цілої нашої іміґрації. Тому то приложім в місяцю вересні рук до неї. Покажім, що ми розуміємо її вагу. А від висліду цеї кампанії буде в многім залежати дальший розмах. Головно хай памятають за цей місяць ті, що ще досі і пальцем не кивнув в сторону Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Хай тепер направлять своє недбальство і станугь в один ряд з тими, що думають про будучність Союза і нашої іміґрації дещо ширше, практичніще і розумніще.

ЗА ЄДИНУ Й НЕДІЛИМУ

На Радянщині останніми часами почали все більше траплятися прояви, що свідчать про активний похід русоцентристів проти українства. В першу чергу треба поставити виступ Горкого проти „українського наріччя". Горкий є пролетарським письменником, співцем волі для працюючого народу. Се витвір московської пролетарської душі. Тому його виступ проти українства цілком відбиває те, що скрито за темною завісою революційної фразеольоґії московського народу та його провідників. Те, що собі думають про українство ріжні московські пролетарські й непролетарські провідники, що під ріжними сосами провадять боротьбу проти „українського сепаратизму", Горкий сказав отверто.

Потім замітним проявом боротьби з „українським сепаратизмом" є похід ріжних большевицьких провідників та письменників, і навіть представників офіційної влади, проти академика Воблого. Академик Воблий опублікував наукову статистичну розвідку про економічні відношення між Україною й Московщиною. В тій розвідці, на підставі точних статистичних даних і фактів, Воблий подав докази, що Україна є кольонією Москви, яку Москва визискує в найшкідливіший спосіб. Воблий ніколи не був „українським сепаратистом" і навіть з великим трудом признавався до „малоросійства", але, як учений і статистик, він написав працю без жадних тенденцій. Що з поданих ним фактів і досліджень ставало очевидною правдою, прикрою для московського імперіялізму, не вина в тому Воблого. Але большевики поспішили причепити йому латку „український сепаратизму". Так старий професор несподівано попав у „неблагонадьожніє", бо „український сепаратизм", навіть комуністичний, в Радянщині значить стільки, що „контр-революція", себто зрада „світового пролетаріяту" і т. д.

Один з найбільше ретельних прислужників московського імперіялізму, Річицький, виступив з цілою книгою проти Воблого. Правда, жадних даних і арґументів Воблого він не збив, але весь час доказує, що погляди Воблого на взаємовідносини кольонії та метрополії є старі, „буржуазні", „капіталістичні" і т. д. Мовляв, пролетарський погляд інший, а особливо в комуністичному царстві Москви, де панує гасло: „сам пагібай, но русскаво таваріща виручай!" Бо, бачте, за царату московські лапотники були народом „богоносцем", а за часів большевиків вони перемінилися в нарід „комуносців", обернулися в носіїв „світової пролетарської правди й справедливости", в борців „за визволення всіх працюючих мас". Це те саме старе месіянство, яким московські царі та ріжні чорносотенці й демократія виправдували московський імперіялізм та прагнення до духовного панування над „гнилим Заходом", а до фактичного над поневоленими народами Росії. Лише в большевиків це месіянство инакше зветься.

На шляху до того імперіялізму першою жертвою була й є Україна. Цупко тримали її царські катівські руки, не меньше цупко її тримають в своїх пазурах червоні московські руки. В старину всі царські „укази", що позбавляли Україну політичних культурних прав, та економічно обертали її в кольонію, завжди починалися словами: „На благо Малоросіян". Так саме кожен большевицький декрет, що зміцнює економічний визиск Москви, чи звужує політичні й культурні права Радянської України, починається тим самим на „благо", але тільки це инакше редаґується, як наприклад: „В інтересах українського пролетаріяту України", чи „селянства" впроваджують большевики найреакційніший централізм.

На Україні не переводяться арешти та переслідування українських комуністів, що виступають проти сліпого, безглуздого московського централізму. Ось і останніми днями знову арештовано в Київі девять українських комуністів „за сепаратизм" та „за зносини з українською іміґрацією". Можна думати, що останнє обвинувачення приписано українським комуністам для більшої сили їх обвинувачення. Та й „сепаратизм" їх очевидно не йшов далі вимог українізації апаратів комуністично-московської влади на Україні.

Але, як говорить поговірка: „Природу жени у двері, а вона ввійде у вікно", так саме й з розвитком українського національного життя. Воно є явищем природним, цілком льоґічним і неминучим. Українький нарід вже прокинувся до активного культурного, політичного й національно-державного життя. Ця активність увійшла в огні пожежі боротьби за своє визволення в плоть і кров всієї народньої маси, а тому немає сили, щоби її загасити. Яких перепон не ставилиби цьому вороги українського народу, вороги його „сепаратизму", нарід всеж таки досягне свого й напевні збудує собі демократичну й незалежну від жадних метрополій державу.

Боротьба за „єдину і неділиму Росію" програна вже давно. Програна вона ще тоді, як вперше появилися паростки нового українського, спочатку лише культурного, а потім і політичного націоналізму. Большевики можуть лише ще трохи продовжити агонію „єдиної", але вона неминуче повинна вмерти і вмерлаб вона ще тоді, як був Керенський, колиб не большевики, що з великою енерґією зібрали вже черепки бувшої імперії та з них створили сучасну єдину СССР. Але склеєна і реставрована будова все одно засуджена на загибель.

CHILDREN OF THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ASK YOUR FATHER TO INSURE YOU IN THE JUVENILE DEPARTMENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION. YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

ГОСПОДАРСЬКІ ТРУДНОЩІ ПОЛЬЩІ

Польський уряд покликав до життя окрему комісію, якої задачею буде придумати засоби для зменшення недобору торговельного білянсу Польщі. Бо хоч всі дотеперішні міністри скарбу і торговлі висказували при всяких нагодах надію на удоборовлення польських фінансів, а деякі з них здобули навіть славу санаторів державної господарки, та хоч вказування на мнимі успіхи в цьому напрямі було навіть боєвим кличем единки при послідних соймових виборах, з цього всього не вийшло нічого. Мимо всіх заходів, мимо одержання заграничних позичок на урухомлення промислу неекономічної експльоатації лісів і експорту дерева, вальоризації цлових оплат, утруднення у виїзді за границю, кождий день приносить і приносить Польщі нове збільшення дефіциту в торговельному білянсі. Рік 1927 закінчено недобором 400 міл. золотих, перших шість місяців цього року виказали дальшого недобору 636 міл. зол., що разом дає близько міліярд золотих недобору протягом посліднього півтора року. Ясно, що такого упусту крови не витримавби навіть найсильніший державний орґанізм. Виглядів на поправу цього стану нема, бо покладання надій на вивіз збіжжа (як це заповів міністер торговлі) в найближчому часі не видержує найслабшої критики. На вивіз збіжжа може собі позволити тільки та держава, що має надвишку збіжжа по покриттю консумції своїх громадян, бо в противному разі мусить відтак спроваджувати збіжжа з заграниці, так як воно діється власно від кількох літ в Польщі. Тому вивіз збіжжа може поправити відношення вивозу до привозу протягом двох-трох місяців, з тим, щоби в слідуючих місяцях це відношення ще грізніще погіршити.

Крім того є обставини у міжнародньому господарському житті, що грозять дальшим погіршенням торговельного білянсу Польщі. Впреве деяку рівновагу у своємі біляйсі Польща завдячувала довготреваючому страйкови англійських вуглекопів. Тоді-то польський вугляний промисл захопив деякі ринки збуту камінного вугля, якого запотребовання заспокоювали перед страйком англійські копальні. Після закінчення страйку англійський експорт вугля відзискав переважно свої хвилево страчені позиції, та все таки деякі ринки збуту опанував експорт польського вугля, й здавалося на все. Та от послідні дні принесли вістку, що англійський уряд рішив дати визначну поміч своїм властителям копалень вугля, в тій цілі, щоби уможливити їм експорт вугля до надбалтійських країв, це є на терен, на якім ще сяк-так Польща держалася до тепер зі своїм експортом, куда вивозила пів міліона тон вугля місячно. Позбавлення цього надбалтійського ринку збуту буде мати для польського вуглевого промислу прямо катастрофальні наслідки у виді поширення безробіття, обмеження руху залізниць, а що найважніще, збільшить дефіцит торговельного білянсу Польщі.

Цей невідрадний стан, прямо безвихідний, наспіває саме під пору кінцевих торговельних переговорів з Німеччиною, яка з певністю схоче його використати не лише в точках господарських але також у політичних, для неї о много важніших. З заключення торговельно-митної угоди між Польщею й Німеччиною, послідня хоче винести користи політичної натури, коли противно, Польща примушена в торговельним договорі з Німеччиною шукати ратунку для свого економічного істування. Для Німеччини наладнання нормальних торговельних відносин з Польщею грає в її господарському житті незначну лише ролю, бо її експорт до Польщі становить лише три відсотки цілого німецького експорту. Тому при торговельних переговорах не ходить Німеччині о побільшення свого експорту, противно, її представники висувають радше домагання характеру політичного. За ціну, допущення на свій ринок польських товарів, що творять майже половину всього польського експорту, Німеччина хоче збити політичний капітал, щоби при його помочи усунути болячки, що виросли із версайського диктату при її східних граничних стовпах. З другого боку англійський уряд своєю інґеренцією у вугляну продукцію створює сприяючу ситуацію для необхідної дискусії на тему клопотів і труднощів у у сусідів Німеччини, звязаних з посіданням певних земель.

(„Рада").

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(193)

В тому хаосі подій, що тоді панував на Україні, важко було щось зробити широкого, коли вже залишалось на все мало часу. В додаток новий Військовий Секретар М. Порш, Голова Ґенерального Секретаріяту В. Винниченко й Голова Центральної Ради Грушевський дивилися на працю Петлюри недоброзичливо. Вони підозрівали його в бажанню стати військовим диктатором.

М. Порш не раз висловлював намір зліквідувати орґанізацію С. Петлюри, але не хватало у нього на те духу, очевидно з боязни, що популярність у війську має все таки С. Петлюра, а сам М. Порш тільки — недовіря. Тому якенебудь насильство над С. Петлюрою моглоб викликати у військах небажані для М. Порша наслідки.

Деськільки разів М. Порш заводив зо мною балачки, що праця С. Петлюри є „шкідлива й деморалізуюча" для війська. Старався переконати мене, що „завдяки повній нездатности С. Петлюри до орґанізаційних військових справ", вона позитивних наслідків не дасть, а тому, мовляв, штаб С. Петлюри треба зліквідувати. Але, не стрічаючи з мого боку поділу його думок, перепиняв балачки.

Стрічаючи перешкоди з боку офіційних чинників, іронію й контраґітацію, С. Петлюра все таки сформував певну кількість гайдамаків.

Коли вже катастрофа стала неминучою й був призначений вести боротьбу з большевиками М. Шинкар, він в першу чергу леґалізував працю С. Петлюри, призначивши його комендантом усіх кошів гайдамацьких.

С. Петлюра виступив з своїм штабом в похід і повів досить удачно операцію по звільненню Полтавщини, але повстання большевиків у Київі примусило його вертатися до Київа. Тут гайдамацькі части й персонально сам С. Петлюра виявили надзвичайну відвагу й упертість в боях, особливо при звільненню від большевиків арсеналу, де С. Петлюра особисто вів в атаку гайдамаків, йдучи в їх перших рядах з рушницею в руках.

Ці гайдамаки („червоні й чорні" — по шликах) разом з Січовими Стрільцями під командою Е. Коновальця, та при підтримці „вільних козаків", головно Катеринославців були тою жменькою героїв, що боронили Київ в тяжких вуличних боях цілих 17 днів. Вони й були тою одинокою українською військовою силою, що прикривала підход Центр. Ради до Сарн, і йшли першими до Київа, коли Ц. Рада поверталася при підтримці Німців.

V.

БЕЗГЛУЗДИЙ АРЕШТ.

Мої останні накази Х. і ХІ. корпусам. — В штабі Ковенка. — В арешті. — Безглузді розстріли. — Катеринославські Вільні Козаки. — Загроза розстрілу. — Дивна слідча комісія. — Відход Українців з Київа. — Большевики розстрілюють Українців. — Мій вихід з Київа.

М. Порш продовжував „управляти" Військовим Міністерством навіть і після того, як на вулицях Київа відбувалася демонстрація частини української залоги проти нього.

Пишучи ці рядки, я не знаю, ким і з яких мотивів була орґанізована ця демонстрація, бо про підготовку її я не мав жадних повідомлень ні від розвідки, ні з доповідів командуючого військами Округи М. Шинкаря.

Вертаючись одного ранку з телеґрафічної стації до міністерства, я стрів на Фундуклеївській вулиці два броневі авта з плякатами: „Геть зрадників В. Винниченка й М. Порша".

Що це значить!? В якій зраді їх обвинувачують, чому і т. д.!? це для мене до цього дня залишається таємницею. Можу лише догадуватися, по деяким даним, що ця демонстрація була влаштована безперечно щиро - національстичними колами.

Отже в той час, коли потрібне було найбільше внутрішнє наше обєднання, коли наші військові частини крок-за-кроком відходили не тільки під ударами свого внутрішнього розкладу, своїх внутрішніх протиріч і неумілого керування їх штабів, командувань, то-що, тут, у самому Київі, виступають війська проти голови Ґенерального Секретаріяту й проти керуючого Військовим Секретарством.

А в той час на безконечних засіданнях Центральних Комітетів партій, на гарячкових засіданнях Малої Ради, та окремих фракцій її, почали лихорадково шукати виходу з так тяжко склавшоїся внутрішньої й зовнішньої політично-військової ситуації. Там також дебатувалося питання, чи треба залишити старий кабінет міністрів, чи творити новий і з яких груп, щоби досягнути внутрішньої консолідації сил з одного боку, та можливости знайти хоч якенебудь порозуміння з Петроградом, хоч на самий короткий час, щоби мати „передишку", потрібну для впорядкування розстроєних своїх військових і національних сил.

Я виключно з мотивів військових стояв на тій точці погляду, що нам необхідно як найскорше творити новий кабінет міністрів і саме такий, що зміг би знайти якесь порозуміння з Московщиною, а тому, що там був большевицький уряд, то значить з ним, щоби хоч на короткий час спинити наступ червоної армії на Україну. Коли ми не будемо мати найменьшого відпочинку від військового тиску, то безперечно будемо розбиті вщент.

Це було ясно не тільки для мене, бо на цьому становищу стояв і наш Ґенеральний штаб, командуючий військами київської Округи М. Шинкар і інші військові, крім самого Військового Секретаря М. Порша, що на військовій справі розумівся як вовк на звіздах, та командуючого всіма озброєними силами України проти большевиків полк. Ю. Капкана. М. Порш і Ю. Капкан давали иншу оцінку подіям та становищу в нашій армії, й прислухатись до голосу других вважали чомусь не потрібним і зайвим.

В Центральний Комітет Партії Соціялістів-Революціонерів я заходив тільки уривками, щоби там підтримувати кандидатури у військові міністри, які я виставляв, в порозумінню з моїми старими військовими товаришами-співробітниками по військовому Секретарству та Ґенеральному Комітеті. На військових міністрів висовував я, як уже вище згадано: 1) товариша міністра О. Жуковського, (підполк.) (як тепер видно, зовсім невдала кандидатура); 2) Командуючого військами Округи М. Шинкаря (штабс-капіт.); 3) Ґенерала для доручень при військ. Міністерстві О. Пилькевича (полковник) і нарешті 4) бувшого Командуючого Військами Київської Округи В. Павленка (підполк.). Це були ті особи, яким, на мою думку, було можливо довірити нашу військову справу.

Я знав кожного з них мінус ї плюси, тому, здавалося мені, змігби разом з Ґенеральним Штабом і Канцелярією міністерства їх мінуси до певної міри згладити, а тому я сміло брав на себе відповідальність перед Центр. Комітетом Партії за кожну кандидатуру, що висовував. Між тим в Центральнім Комітеті, не памятаю ким були виставлені другі кандидатури, члени „камарілії", а саме Микити Шаповала і М. Ковалевського.

Проти цих обох кандидатур, як я згадував раніше, я рішуче виступав, уважаючи їх абсолютно непридатними до керування військовими справами. Так званою ґрупою лівих виставлялася моя кандидатура на військові міністри, проти чого катеґорично виступав я сам, уважаючи більше корисним для справи залишитися товаришом міністра, щоби продовжувати практичну працю.

Коли список міністрів, складений „лівими" почав перемагати, а в тому числі й моя кандидатура на міністра, то, на скільки памятаю, М. Ковалевським, М. Салтаном, Микитою Шаповалом і другими було заявлено, що на мою кандидатуру вони згодяться лише тоді, коли буде утворена біля мене військова рада, чи, так би мовити, емісаріят Ц. К. партії у складі: М. Ковалевського, М. Шаповала й ще когось, не памятаю. Проти такого своєрідного „совдепа" у військовому міністерстві я виступив принципово рішуче, заявивши, що тоді військовому міністрові для успіху праці вперше чергу доведеться арештувати свою контролю. Звичайно, це дуже не подобалося кандидатам у міністри, або кандидатам у „контрольори" та „радників" військового міністра.

(Далі буде).

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

443.

Театральна вистава на дохід Сиротинця.

Відділ 288 У. Н. Союза в Бетлегем, Па., влаштував дня 21 квітня ц. р. на дохід нашого Сиротинця представлення п. з. „Софія Галечко", з якого прийшло чистого доходу $41.67. Наші Рутенці намовляли аматорів, щоби вони покинули свої ролі, але тим киринникам їх штука не вдалась. Аматори, члени і не члени нашої організації, виповнили свій обовязок як слід і своєю працею причинилися до будови української гуманної інституції. Честь їм за те, а кириникам ганьба! Такі члени, котрі шкодять своїй рідній організації, не повинні в ній находитися. Геть з ними!

Іван Малицький, секр.

444.

Публична збірка у Форд Сіти, Па.

Заходом 63 відділу У. Н. Союза відбувся в нашій місцевости дня 30. червня ц. р. загальний збірковий день на дохід Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Отсі дівчата зібрали до пушок: Текля Опалка, Марія Гуменда й Олена Гуменда $16.15; Софія Бек і Марта Михалишин $13.54; Марта Петрончак і Розалія Грицик $12.10; Олена Голізна і Магдалина Олексяк $11.06; Стефанія Луківська, Анна Одрехівська і Марія Михалишин $9.94. Разом зібрано $62.79. Розходу було $12.35. Вислано до Заряду Сиротинця $50.44.

Се невеличка сума і можна би було зібрати значно більше, якби всі тутешні Українці були Українцями не лише з назви... Не хочуть деякі наші люде зрозуміти, що свій власний Сиротинець є для американських Українців конечно потрібний. Вони добре видять, як у гуманних справах поступають инші культурні народности, серед котрих самі жиють, але не хочуть їх наслідувати. Якаж є рада на людську закаменілість? Добре слово не помагає, то щож робити?...

За КОМІТЕТ ЗБІРКОВОГО ДНЯ: **Філярет Джуґан, Семен Баль, Лука Пельц, Микола Драч, Орест Зубик.**

445.

Недбалі урядники.

Один член У. Н. Союза прислав до Заряду Сиротинця ось-таке письмо:

„В нашім відділі є тепер урядники самі нероби. Вони в справі Сиротинця зовсім нічого не роблять і ще й инших знеохочують. На одержувані від Вас письма і просьби не звертають навіть уваги. Се такий невільничий рід, що плюґавий інстинкт має. Хоч має свого подостатком, то від других все брав би. Помогти біднішому від себе — він до того не має серця. Одержані від Вас пушки лежать без ужитку, бо ніхто не хоче їх узяти, щоб хоч кілька центів призбирати на Сиротинець. Виходить, що куди голка, туди й нитка: як працюють „щиро" урядники відділу, так роблять також і поодинокі члени. Нема в нас любови до свого народу і се нас нищить. Гірка се правда й болюча, але від неї не втечеш".

Зайве. Похатний торговець: Може пані потребують тріпачки?

Донечка господині: Тріпачки не треба, бо тато тепер чемні.

—o—

Син до батька: Королеського Оленка має розуму за двох!

Батько: О, то женися з нею, сину!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СКРЕНТОН, ПА.

Чия правда?

У нас відбулося протестаційне віче в справі невинно засуджених Атаманчука і Вербицького. Але не про віче хочу писати, бо про це вже була мова, а про те, що написав п. Батюк в „Народній Волі", якої він є співробітником. І не хочу вести полеміки з п. Батюком, а тільки звернути увагу наших людей, якою то правдою годує своїх читачів „Народна Воля". Бо це не один випадок; таке буває з тою ґазетою, а ще більше з її співробітниками чи редакторами дуже часто.

П. Батюк малощо не цілу ґазету завалив дописою про це віче, на якім і він виступав і, як відомо, з якого мусів забиратися, бо його публика випросила. Нападає на бесідників д-ра Клодницького і ред. Шустакевича за те, що вони не говорили про поневолення нашого народу і не вияснили публиці, за що і як судили Атаманчука і Вербицького. От і о це мені ходить. Тепер ви, чесні громадяни, що так громадно прийшли на віче, самі розбирайте. Виж чули, що цілий час на вічу було тільки і мови, що про ворогів нашого народа та про ті невиносимі відносини, серед яких приходиться жити українському народови під Польщею. Чиж на тім вічу не було весь час мови про те, що є такі Рутенці, що схиляють свої голови і готові годитися з ворогом, а є такі, що наставляють чоло і йдуть на боротьбу з ворогом, хоч смерть заглядає їм у вічі? Чи там не підношено, що тільки одною боротьбою зможе наш нарід визволитися з ярма і добути свою державність? Чогож більше треба вимагати від бесідників? Таж найкращий доказ, що нарід був задоволений, видно з того, що не дозволив п. Батюкови на його мову і казав йому опустити салю, а тамтих бесідників нагороджував грімкими оплесками. Ми знаємо, що п. Батюкови і всім його однодумцям-оборонцям було дуже прикро слухати, коли на вічу пятновано Рутенців, коли нарід був проти того, щоби українську церкву піддавати польським впливам, коли нарід заявився за тим, що хоче сам рядити своїм майном. Але саме через те нарід і не хотів слухати п. Батюка, бо це віче не було для оборони конкордату, рутенської політики еп. Богачевського і оборони народного добра для епископа, а тому і п. Батюк не мав чого говорити. Миж добре знаємо, яку саме тепер політику ведуть оборонці і як „обороняють" наш поневолений нарід.

Та люде йдуть новим шляхом. Вже не дадуться злапати на вудку. І от тому, коли був 12 серпня церковний мітинґ, весь нарід станув одним сильним муром і зажадав звороту своєї кервавиці та подав справу до суду. Було вправді 9 оборонців, що намагалися всіми силами придержати робітничу кервавицю при епископови Богачевськім, але їх голос був за слабий.

Анна Стельмах.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, отсим подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 2. вересня, в год. 1-ій пополудни, в льокали Рідної Школи, під ч. 2617 W. 3rd St., Chester, Pa. А тому, що на порядку дня є важні справи до обговорення проситься всіх членів прибути точно на означений час. З важнійших справ є справа будови Народного Дому в Честер і будова Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. — М. Дмитриків, писар.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє отсим всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварта̀льні збори відбудуться в суботу, 1. вересня, в год. 8-ій вечером, в гали Нар. Дому. Членів, залягаючих з місячними вкладками, взивається вирівнати залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. На тих зборах будуть до вирішення важні справи, тому повинен кождий урядник і член явитись під ґрозою кари після статута. Будемо принимати в члени братства і У. Н. Союза без оплати вступу. — А. Кулявий, предс.; В. Яськевич, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. св. О. Николая, від. 293, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори за третий квартал відбудуться в неділю, 2. вересня, в год. 11-ій перед полуднем, в гали парохіяльній під ч. 157 — 18-та ул. Всіх довгуючих членів взивається вирівнати залеглости перед зборами. Будуть до вирішення важні справи, тож присутність кождого члена конечна. На сих зборах будемо принимати в члени братства і У. Н. Союза без вступу. — С. Нигрич, предс.; К. Тшаска, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Жеребецька любов, від. 144, повідомляє усіх своїх членів і членкинь місцевих і позамісцевих, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 1. вересня точно в год. 8-ій вечер, в гали Укр. Нар. Дому, 217 Іст 6-та ул. Пожаданим є, щоб всі члени явились на сім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглости. Також пригадується тим членам, котрі забрали тікети на фестин в дохід Сиротинця У. Н. Союза, щоб були ласкаві принести на сей мітінґ гроші за тікети, а тікетів жадних не приймається. Не явившийся член чи урядник заплатить кару після ухвали. — Д. Чайка, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 2-го вересня. Буде вибір нового секретаря, тому кождий член повинен бути присутний, щоб опісля не говорив, що уряд сякий або такий. Котрий член не явиться на сей мітінґ, підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Боньчак, предс.

— Які то часи настали! Які нині дівчата! — нарікає старий добродій при ґольфі до свого партнера. — Вганяють у штанцях, наче хлопці! А родичі позволяють на це! Гляньте на ось тую дівчину! Виглядає наче хлопець!

— Отся? То моя дочка!

— Ах, даруйте! Я не знав, що ви її батько.

— Я й не є її батько. Я її мати.

Др. В. Клодницький.

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДУМКИ

(Передрук заборонений).

(2)

(Продовження).

Софіст **Протаґорас з Абдери, 480—411 перед Христом,** учить, що первісні люди жили незорґанізовано. Доперва життєві условини спонукали їх до орґанізації, яка опісля зарисувалась в історії як держава. По думці софістів, на світі всі люди є рівні, бо природа дала однаково для всіх людий землю, воду, воздух, огонь і сонце. На думку Протаґора держава повинна для всіх громадян давати однакові права, щоб кождий громадянин міг бути співтворцем державного життя.

Формою **„протаґорівської"** держави повинна бути **демократична республика*).**

Вернімся назад до софістів, наслідників Протаґора з Абдери. **Пізнійші софісти** проповідують, що держава є твором людським, збудованим для користи індівідуума. Цим підчеркненням перший раз в історії дають софісти почин до індівідуалістичного (еґоїстичного) понимання держави.

Софісти аналізують, яку користь для індівідуума приносить держава? Вони приходять до заключення, що держава є інституцією для охорони порядку!

Держава є інституцією — є спільнотою людий, яка має на цілі недопущення до насильств — **(на жаль, не говорять з чиеї сторони!).** Софісти аналізують відношення людий до себе і в тому діляться вони на два табори:

1) **Один табор софістів** доказує, що з природи всі люди є рівні і консеквентно проповідують безпосередну демократію.

2) **Друге крило софістів** доказує, що люди з природи не є всі рівні і для того цілком природньою річю є те, що сильнійший має панувати над слабшим, „шляхотний" (?!) над простолюдиною, розумнійший-талановитійший над меньше талановитим.

Цим розумованням друге крило софістів підчеркує ріжницю між природою — „фізіс" та законом — „номой".

3) Окрім тих двох фракцій софістів — скажім лівої і правої, маємо ще і крайних, — скажім **екстремних софістів.** Екстремні софісти, як прим. **Калліклес,** голосять, що держава є штучною і непотрібною. Держава є орґанізацією слабих в цїли зупинення **права сильного.** Девізою екстремістів є: **стільки права — скільки сили".**

Державознавці — ідеалісти.

В V. столітті окрім софістів, всіх трох фракцій, маємо на полі державовідання т. зв. ідеалістів, яких головним представником є **Гіпподамос з м. Мілет.** Він є одним з учеників Протаґора з Абдери, речника абсолютної демократії, про котрого ми висше згадували. Гіпподамос з Мілету змальовує ідеал держави ось так: **Держава малаб мати 3 кляси: 1) селян, 2) робітників-реміснйків і торговців та 3) військо.** Перші дві кляси малиб користуватись приватною власністю — натомість **третя кляса суспільства малаб жити на кошт держави.** Як бачимо, це думка соціялістично-комуністична. З цею ідеольоґією соціялістично-комуністичної держави ми стрінемося, освітлюючи державницьку ідеольоґію великого мислителя Аристотеля.

Мудрець Сократ і його ученики.

Другим з ряду **ідеалістом** на полі державовідання був Сократ. Він уважає, що держава є дуже користною інституцією. Лише в державній інституції людина спосібна в чеснотах зростати.

Сократ своїм ідеалізмом розбуджує нову епоху — **ідеалістичну добу.** Раньше — в попередній добі, ми бачили софістів, котрі все старались обняти лише розумом і вони вишколювали лише мозок. Сократ і його ученики, крім розуму, культивують і серце, бо людина тоді лише є — стається досконалою, коли у неї є окрім розуму і благородне серце. Сократ проповідує своїм ученикам: **„Ви мусите мати чисте серце, як хочете, щоб шановано вашу мудрість".**

В цій думці Сократа є пребогато змісту і ми з життєвого досвіду знаємо, що і нині лише ті ідеї — лише та наука приймається, котру голосить розум і чисте серце. У нас чомусь у громадянському житті говориться замісць чисте серце — густо-часто: чисті руки.

Вернімо до державницької ідеольоґії Сократа.

Держава, говорить Сократ, є чимсь святим — а її закони ненарушимі. Ученик Сократа — великий мислитель Плятон у своюму творі **„Крітон"** говорить, що на думку Сократа законам навіть тоді треба повинуватись, колиб вони в поодиноких случаях і були для когось кривдячі. Шановання законів є найбільшим моральним обовязком — найбільшою громадською чеснотою. До виплекання тієї громадської чесноти можна дійти лише тоді, коли правління в державі має на оці добро загалу. Держава, після Сократа, не є інституцією для одної кляси! Держава є для ціло народа — для щастя цілого народа, яке можна осягнути лише тоді, коли державою будуть правити здібні до правління громадяне та спеціяльно вишколені урядники.

Сократ дорікає Атенцям, що вони вибирають, або навіть жеребом вильосовують урядників держави.

Так, як на архитекта, або на лікаря, або на капітана корабля не можна котонебудь з громадян обібрати — так само до керми державними справами не вистарчає, щоб лише бути вибраним, але треба визнаватись на справах держави. Сократ каже: ані багатня-аристократія гроша, ані походження з панського ложа — родова аристократія не має бути у кермі державою.

Здібність правити державою треба поручити найбільш талановитим людям, котрі мають державницькі спосібности.

Сердечно висміявби Сократ ту горстку української так званої аристократії по уродженню, яка виказала море нездарности в будуванню української держави, та назвавби дітьми і тих Українців, котрі у своїй наївности думають, що ті скомпромітовані, псевдодержавні мужі, повернуть на український престіл. — Але — вольному воля, а спасенному рай!!

Сократ розріжняє слідуючі форми держави:

1. **Монархію:** ця може бути:
   а) базілея — конституційна монархія.
   б) Тірраніс — деспотична монархія.
2. **Аристократію:** в тому розумінню, що наймудрійші стоять на чолі держави.
3. **Плютократію:** керма в руках багатні.
4. **Демократію:** керма в руках народної маси.

—o—

Сократ не полишив по собі писаних творів. Своїх творів не полишив на перґаміні зі шкіри звірят. Свою ідеольоґію перелив Сократ в серця своїх учеників. Ученики Сократа — Ксенофон і Плятон. Ксенофон у своїх творах „Меморабілія" і „Кіропедія" переповідає нам думки Сократа.

Про Плятона буде мова низше.

ПЛЯТОН.

Третим ідеалістичного напрямку мислителем по державовідданню був Плятон, ученик Сократа. Його фільософія теж проповідує вишколення ума й ублагороднення серця. Людина на думку Плятона, лише в державній орґанізації може розвиватись і дозрівати в чеснотах.

Думки ідеалістичної фільософії Плятона, торкаючі державовідання, проявляються із слідуючих творів.

1. Ґеорґіяс:

Цей твір, написаний у формі діяльоґу, поборює науку софістів. Устами Сократа доказує, що істнує справедливість! Робити комунебудь кривду серед яких небулоб обставин, є злочином. Красше є самому понести кривду, як когонебудь скривдити, навіть коли би малось кривдою добитись силизначіння в державі.

2. „Політікос"-політик.

В цьому творі намагається Плятон подати характеристику державного мужа-політика. Хід думок цього твору такий: Може бути, каже Плятон, що колись у давнині, в золотому віці, самі боги кермували людськими-державними справами. Тоді політиків не було треба на світі. Однак ті старі добрі часи безповоротно минулися.

В сьогоднішних часах треба політичного проводу. Тому то на чолі держави повинен би бути наймудрійший чоловік, котрий би своїм розумом і серцем поняв найлучше, що всім є найкрасше і найпотрібнійше до щастя. Того рода держава з найідеальнійшим провідником булаб **„ідеальною державою",** котрій не требаб було законів, бо закони лише булиб перепоною в ідеальному правлінню.

(Дальше буде)

*) У нас термін демократія має дуже загальне значіння. Під покришку демократ та демократія всувається Бог-зна що за поняття. На цьому місці буде до речі в старогрецькому розумінню пояснити термін **демократія.** Демократія це абсолютна рівність перед законом, це право рішати на рівні зі всіма горожанами у всіх державних справах. **Демократія** це право бути жерелом закона для себе. Грецька демократична республика була в Атенців: усі горожани рівні собі, всі на держ. зборах голосують, вибирають уряд та урядників — кождий з них може бути вибраним на найвисшого урядника в державі. — Всі горожани є жерелом закона.

Сьогоднішні теоретики по державознавству розріжняють абсолютну-безпосередну і посередну демократію. Абсолютною або безпосередньою була атенська демократія.

Берім під увагу нинішний устрій швайцарських кантонів, а ім.: Schwyz, Uri, Unterwalden та Appenzell, то побачимо, що в наведених кантонах безпосередно — без ніяких посередників послів горожане творять закони для себе. Це абсолютна-безпосередна демократія. Що правда, в богатьох случаях і в тих кантонах абсолютна демократія є заступлена посередньою, де вибраний громадянином посол в імени його є жерелом закона.

В середньовічних часах ця форма держави не знана. Ідеольоґію безпосередньої демократії в нових часах відновив J. Rouseau.

В найновійших часах по війні світовій дещо з безпосередної демократії уведено до конституцій австрійської та німецької республики: 1. Referendum, 2) народня ініціятива.

Дуже демократичним є тайне, рівне, безпосереднє, загальне і пропорціональне право голосування.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРИЧИНИ КРИВУХИ І ЯК ЇЇ ЛІЧИТИ.

Коли лічити кривуху. — Ріжні здогади на тему причини тої недуги. — Як лічити кривуху.

Кривуха (англійська недуга або „richets"), серед дітей дуже поширена. Може переходити дуже лагідно або дуже хронічно і не зазначуватися зовсім у початках розвитку кривими ногами. Це недуга не так костей, як цілого організму, який скорше є хорий, заки це виявиться обезображенням.

Матері бояться кривухи у дітей з причини кривих ніг. Тимчасом криві ноги поправді є найменшим лихом, яке кривуха може заподіяти дитині.

Кривуха може початися у дитини вже в перших місяцях життя. Недугу цю запримітимо значно пізніще, коли дитина зачинає діставати зуби і ходити, часом щойно у кількалітньої дитини.

Найчастіше зачинаються зміни, кривухою спричинені, у костях черепа. Кости в деяких місцях черепа стаються тонші, мягкі, зате в інших місцях грубіють. Часом околиця потилиці так витончиться, що вгинається під пальцями наче пергамін. Зате чоло випуклюється у виді лагідних ґудзів. Череп у профілі набирає граначастого вигляду.

Жили дитини на висках і чолі стають виразні і видні. Шви на черепі і тімя не заростають у пору. Звичайно тімя на семому місяці життя немовляти зачинає постепенно вменшуватися, а кістніє зовсім між 12—18 місяцем. Колиж дитина хора на кривуху, то навпаки, часом навіть тімя збільшується, його береги маліють і тончіють. Обезображується і горішня щока. Зуби виколюються припізнено і не по звичайній черзі. Крім того грубіють ребра у формі чоток, береги ребрових луків вихилюються на зовні. Загальний зарис грудної клітки більше сплощений по боках, зате місток висунений вперед, тому грудна клітка похожа до „курячої".

Хребетний стовп може вихилюватися луковато взад або на боки. Це зігнення впадає в очи, коли дитина сидить; зникає, коли дитину положемо на животі. Повстають ще інші зміни в кістках і вкінці знане викривлення ніг. У дітей, у яких зачинає розвиватися кривуха, заки це покажеться на костях, виступають ріжні забурення.

Є то діти дуже часто налиті, слабі, бліді, не меткі, часто сумні, примхуваті, нервові. Богато з них часто і богато пріють. Мязи їх дуже ослаблені. Наслідком цього черево напучнявіле під напором внутренностей. Це великий, наче бальон, живіт. Дитина може бути при цьому худа або товста. Крім того ці діти часто дістають щикавку.

Не виключене, що є вроджена схильність до кривухи, себто, що немовля вже в хвилі народження має в органі деякі прикмети, які влекшують шкідливим зовнішним чинникам ділання, що сприяють повставанню кривухи.

До останніх часів подавали ріжні здогади, які є причини кривухи. І так казали, що кривуха повстає у тих немовлят, які відживлюються штучно, а не кормить їх мати. Як причини подавали теж ріжні хронічні недуги, головно недуги кишок.

Самособою відживлювання не є без значіння. Кожде односторонне, невідповідне для віку немовляти відживлювання має свій вплив. **Досвід виказує, що передовсім шкідливим є подавати забогато молока, не узгляднюючи інших складників поживи, передовсім свіжих овочевих соків у** відповіднім часі.

Коли вчені відкрили вітаміни, субстанції, що є в невеличких скількостя у деяких харчах (масло, овочеві соки — свіжі, — і зеленина (городовина), тран) — пробували пояснити повставання кривухи виключно недостачею цих вітамінів у діточій поживі. Дальші досліди збили погляд, який приписує вітамінам виключне значіння.

Точно причина кривухи не є ще знана. Та, здається, нема сумніву, що найважнішою причиною кривухи є недостача сонця. Віддавна запримічено, що в темних хатах, коли дітей не виносити на сонце, великий відсоток немовлят хорує на кривуху. Богато досвідів із останніх часів потверджують ці спостереження.

Світло є конечне для правильного розвитку істоти, яка скоро росте. У сонішному світлі ділають т. зв. позафіолетні проміні. Проміні ці впливають на закінчення нервів у шкірі та на кров у дрібних кровоносних судинах. Клінічні досліди потверджують, що коли дітей не виносити на воздух, то це також помагає повставанню кривухи. Трудно собі уявити лічення дитини з кривухи, колиб її не виносити на воздух.

Як не допускати поширюватися кривусі? Чим ліпша буде гигієна, краще мешкання — тим менше нагоди для занедужання кривухою. Треба дитині давати пити свіжі овочеві соки, виставляти дитину на ділання сонічних промінів, а в зимі насвітлювати під кремінною лямпою. Кремінною лямпою можна насвітлювати лише за порадою лікаря.

Щодо насвітлювання на сонці, то можна це робити по деяким вказівкам. Заки пічнемо властиве насвітлювання, треба робити звичайну **воздушну купіль, себто полишити голу дитину через десять хвиль першого дня в кімнаті, другого дня на воздусі. Третого дня насвітлюємо немовлятку лише стопи через 10 хвиль. Четвертого дня стопи 10 хвиль, литки 5 хвиль. Пятого дня — стегна (себто ноги повище колін) 10 хвиль, литки і стопи 15 хвиль. Цілі ноги разом 15 хвиль. Шестого дня — живіт 5 хвиль, ноги 15 хвиль. Семого дня — живіт 5 хвиль, ноги 20 хвиль. Осьмого дня — плечі 5 хвиль, ноги і живіт 15 хвиль.**

Вкінці по трох тижнях такого насвітлювання постепенного — цілковите насвітлювання (за вимком голови, яка мусить бути накрита), починаючи від 10 до 30 хвиль і вище, відповідно до того, як дитина видержує.

Коли шкіра сильніше зачервоніється, насвітлювання перервати на якийсь час, потім знову зачинати від початку, постепенно. Не насвітлювати підчас їдження, ані безпосередно після їди. Не освітлювати в само полудне та коли дуже велика спекота. Насвітлювання має вартість лише на вільним воздусі, насвітлювання через шиби тратить вартість, бо скло здержує ультрафіолетові проміні.

ВОЙОВНИЧИЙ КАПІТАН „СТШЕЛЬЦА".

Дня 23-го червня ц. р. в год. 9.30 вечора вправляли спокійно українські Соколи на майдані перед домом читальні „Просвіта" на Бабичах біля Холоїва під проводом начальника побр. Василя Козака, не співаючи й не нарушуючи спокою. Будинок читальні віддалений на 100 метрів від школи. В салі рівночасно вправляли Сокілки під проводом Павлини Никон і Павлини Новак. Вони виучували вправи на Сокільське Свято до Кривого коло Радехова, а також і на своє свято в Холоїві на 12-го липня ц. р.

В часі вправ надбіг місцевий управитель школи Теофіль Робачевський з криком: „Цо ви ту робіцє... ваша маць? Кто вам позволіл?" При цьому витягнув з ташки револьвер, та наміряючи в сторону Соколів, став верещати: „Єстем капітанем стржельца! Розейсьцьсєм, бо стржелям!"

Хлопці розскочились, а залишився тільки спокійно начальник, Василь Козак. „Калітан стшельца" крикнув до нього: „Устомп сєм! Арештуєцем... сину! Марш напржуд, бо застржелєм це як пса"...

На це Василь Козак спитав спокійно: „Чи ви, пане директор, є поліційним агентом, що маєте право арештувати? Прошу легітимацію! Тепер нема виїмкового стану і вправляти можна".

Після цих слів „капітан стшельца" віддалився, а Соколи зібралися в салі. За пять хвилин впав Робачевський до читальні й наказав продавцеві кооперативи Дмитрові Бабієві замкнути салю, бо до нього Соколи стріляли і він мусить післати по поліцію, щоб їх арештувати. Всі відперли цей новий провокаційний напад. Коли Соколи розходилися домів, Робачевський дав з шкільного будинку ще багато стрілів. Кажуть, що вистріляв яких сорок набоїв.

Оце один з частих образків по наших селах. Люде, яких нема кому потягнути до відповідальности, посувають свою самоволю до остаточних меж, а то й поза межі, терооризуючи на кожному кроці і з кожного приводу українську людність. І до того ті люде назначені ще для виховування українських дітей.

— Що про цю кліматичну місцевість можна сказати? ви раді би знати. Скажу вам лише стільки, що як я перший раз зявився у цій місцевости, я не міг зробити ані кроку, не міг вимовити ні слова.

— На якуж це страшну недугу ви хорували?

— На яку недугу? Чому зараз недугу?! Я тут попросту: уродився!

ХТО БУВ В СІЧОВІМ БАЗАРИ

(103 Евня А, Ню Йорк)

МИНУВШОГО ТИЖНЯ З ПРОВІНЦІЇ

За тиждень, від 13. серпня починаючи, можна між иншими згадати ось таких громадян: Ол. Храт з **Нюарку** приїздив за російськими рекордами; Г. Фанок, констабель з **Виппані, Н. Дж.**, за лемківськими рекордами; Професор С. С. Кузьмин, дірігент хору при угро-руській церкві в **Бінгемтон, Н. Й.**, де перше був дірігентом Мирон Корикора, купив ноти, книжки, рекорди; Іван Чарнецький, старий дякоучитель, приїхав з **Філадельфії** за нотами; Олекса Кобрин з **Бриджпорт, Конн.**, приїхав за радіофонографом; Михайло Радик, адвокат з **Ню Йорку** і Іван Перч, артист з **Ню Гейвен**, обидва Лемки, слухали лемківських рекордів; М. Корнас з **Елізабет, Н. Дж.**, і Микола Дорик з **Гвайтстон, Л. Ай.**, купили звійки і рекорди, сей останній звійки на хрестини, бо потребує на родинне свято; І. Хребет з **Елізабет**, потребував свіжих рекордів, а таксамо і Г. Мартинюк з **Йонкерс**; Дмитро Ярош з Раксбери, Масс., приїхав за театральними книжками, а Юрко Стецак **з Калюмет, Па.**, приїхав за машиною до писання, котру заробив собі як премію, продаючи рекорди; Юрко Литвинюк з **Джерзи Сіті**, як послухав, так сейчас взяв зі собою рекорди: „Заповіт" і „Урра у бій"; Петро Дублянський і пані Нестор з **Джерзи Сіті** приїхали як стали покупні, а таксамо звичайні покупні з Ню Йорку приходять у свій час. Замітну візиту зробив Ф. де Кругер, артист, мабуть Німець, що мешкає на **Грінвіч Виллидж** в Ню Йорку, він вибрав богато українських рекордів, хоч сам маляр.

КИТАЙСЬКІ НАЗВИ МІСЦЕВОСТЕЙ.

Часто читаємо, що англійська мова найбільше поширена. Англійською мовою говорить 175 мілионів. Зате китайською мовою говорить 411 міліонів. Не є то, як часто читаємо, четвертина всіх людей, але може девята часть. Тепер по часописах читаємо богато дивних назв великих китайських міст, рік і провінцій, на яких не вміємо, визнатися. А в дійсности то не є надто тяжко.

Китайська мова складається з односкладових корінів, які не зміняються. І так: пе або пеі значить північ, нан — південь, сі — захід, тонг (або тунг) — схід. З тими назвами стрічаємося найчастіше, бо в Китаю передовсім орієнтуються по небу (по зорях). Дальше: гаі значить — море, гу — озеро, Кіянг — ріка (струя), го — ріка, тсін — брід, мілина, шан — гори, ша — пісок, мо — пустиня, чілі — залив, тієн або тіян — небо, гоанг — жовтий, пей — білий, кванг — широкий, та або таї — великий, шанг — верх, зверха, тсе — син, ін — хмара, шен — просмик, провалля, кінг — столиця, двірський табор, фа — місто першого степеня, гсієн — середньої величини місто з управою, чен — головне місто округа, чу — містечко з управою.

А тепер пробуймо перекладати: тонг гаі — східне море, пе чілі — західний залив, нан гаі — південне море, гаі нан — (остров на) південні моря, говнг гаі — жовте море (жовте наслідком намулу жовтої ріки). Ріки — говнг го — жовта ріка, янгтсе-кіянг — струя над Янгом, провінція дельти („властивий життєвий нерв Китаю"), пеі го — біла ріка, такіянг — велика ріка (друга назва Янгтсекіянгу). Недалеко Кантону лучаться: сі кіянг — західна ріка, пе кіянг — північна ріка і тонг кіянг — східна ріка у чу кіянг — перлову ріку. **Китайські провінції:** Шантунг — на схід від розділюючого ланцюха гір; шанзі — на захід від розділюючого ланцюха гір; чілі — кронпринц, двірська провінція, печілі — провінція північного двору, гонан — на південь від ріки (Гоангго), гунан — на південь від ріки (Янгтсекіянгу), шанзі — на захід від гір; фукієн — щаслива оселя, чекіянг — крива ріка, квангсі — широкий захід, кіянгсі — на захід від ріки (Янгтсекіянгу), гупе — на північ від озера (Янгтсекіянгу), сечван — Чотири ріки, інан — хмаровий південь, нганвеї — мир і достаток, квеічов — цинамонова країна. **Міста:** Пекінг — північна столиця, Нанкінг — південна столиця, Тонкінг — східна столиця, Ганков — гирло Ган (у Янгтсекіянгу), Шангай — Горішне море (місто над морем), Тієнтсін — небесний брід (головна точка комунікації на півн. березі цісарського каналу), Кіявчав — окружне місто, Вейгайвей — могуча морська ліхтарня, Кантон — так назвали це місто Европейці від провінції Квантунг — широкий схід; Гонґконг мила пристань, по китайськи Гоунґконґ — долина обильної води (тепер друга пристань на світі) макао-макав) — залив, Ама, китайський ама као (ама — божок, якого там дуже почитають); шамо — піскова пустиня. Великий китайський мур по китайськи називається Ванлітшангченг — мур 10,000 лі, т. зн. китайських миль (по 2450 метрів) довгий (але на ділі всього 3300 кільометрів довгий). Держава називається Та хунг гуа мін куо — „Велика народня держава цвітистої долини". Китай у китайській мові ніколи не називався „небесним царством". Так прозвали Китай лише чужинці.

ТАЙНА ШЕКСПІРОВОГО ДОМУ.

Англійський професор Дж. Р. Гейнс постановив справдити, чи гроби парафіяльної церкви в родиннім місці Шекспіра дійсно містять тлінні останки родини великого письменника. На думку проф. Гейнса розслідження тої важної загадки не нарушить пієтизму, який належиться памяти генія. Гріб Шекспіра є в церкві в Стретфорді вже три століття і ніколи ніхто не заглядав до нього. Ще в 1821 році кількох лікарів хотіло розслідити гріб, але власти не позволили наслідком спротиву духовенства. Тому 40 літ стрінулася з такоюж відмовою міс Делія Бекон, з родини фільософа Бекона (якого шекспірольоги вважають властивим автором ґеніяльних драм). Учені тому хотіли би розслідити гріб Шекспіра, бо ще нині є ґрупа вчених, які заперечують істнування поета Шекспіра.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

